

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในโลกยุค โลกาภิวัตน์มีความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องประกอบกับกระแสการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้สังคม เลอกและสังคมไทย เกิดการปรับเปลี่ยนด้านวิชาการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความเร่งด่วน ความต้องการของประเทศไทย ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คือ การพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยเน้นให้มีความสามารถทางภาษา ความคิด สามารถแสดงออกความรู้ได้ ด้วยตนเอง รู้จักคิดวิเคราะห์ ค้นหาสาเหตุและแนวทางไข้ แก้ปัญหา ได้ทันโลก ทันเหตุการณ์ ไฟร์ เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย ใจ ฯ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น ไว้อธิบ. นีสันติสุข โดยเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งมุ่งกระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป เป้าหมายเพื่อที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยให้สถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานบริหารงานโดยตรง ในกระบวนการวิชาการ เป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาใดๆ น่าตระหนานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานทางด้าน วิชาการ (บันถือ พฤหัส วัน, 2522:155) เนื่องจากงานวิชาการมีความเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัด โปรแกรมการศึกษา ก. จัดการศึกษาโดยตรง เป้าหมายในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารงานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทความสำคัญของการบริหารงานวิชาการและมีส่วนร่วม อย่างใกล้ชิดต่อการกำหนดที่จะทำให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะความสำเร็จของการบริหาร สถานศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหารและครุผู้สอนเป็นสำคัญ และเมื่อการศึกษาของไทยได้มีการปฏิรูป การศึกษาอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ความสำคัญประการหนึ่งคือการปฏิรูปสถานศึกษา เช่นกัน

รุ่ง แก้วแคง (2541:244) “ได้ให้ทัศนะไว้ว่า การปฏิรูปการศึกษาในอดีตได้เน้นการปรับปรุงหน่วยงานระดับสูงที่มีอำนาจหนេือกว่าสถานศึกษา ซึ่งมีผลต่อการปฏิบัติการของครูและการเรียนการสอนน้อยมาก ถ้าต้องการปรับปรุงคุณภาพของนักเรียนให้ดีขึ้น จุดที่ต้องปฏิวัติก็คือ โรงเรียนหรือสถานศึกษา การปฏิวัติในระดับสถานศึกษาเท่านั้นที่จะทำให้พัฒนาคุณภาพการเรียน การสอนของคนทั้งประเทศประสบความสำเร็จ จากที่ได้กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าสถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาทุกระดับหากจะพัฒนาคุณภาพของเยาวชนจะต้อง พัฒนาหรือปฏิรูปการบริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีภาวะผู้นำทางการบริหารด้วยเช่นกัน การปฏิบัติงานวิชาการเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรง ซึ่งได้ครอบคลุมเกี่ยวกับงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศการสอนและการวัดผลประเมินผลฯ ลฯ หักมาเป็นด้านดังนี้การปฏิบัติงานวิชาการเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับงานวิชาการมากกว่างานอื่น เพราะงานเหล่านี้เป็นงานที่สนับสนุนให้งานวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น”

ส่ง ประเสริฐพันธ์ (2542:14) “ได้ให้ทัศนะไว้ว่า ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้นำในการปรับปรุงและสร้างคุณภาพงานวิชาการ โดยเฉพาะการสร้างคุณภาพการเรียนการสอน สำหรับของข่ายของงานวิชาการเป็นกรอบภาระหน้าที่ทางวิชาการของผู้บริหารการศึกษาที่จะต้องคุ้มครองและปฏิบัติมืออยู่ด้วยกัน ๖ ภาระงาน ดังนี้ งานหลักสูตรและงานบริหารหลักสูตร งานวิจัยในชั้นเรียน งานสอน ชั่วโมง เช่น งานจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และนิเทศภายในสถานศึกษาและงานประกันคุณภาพ การศึกษา เพื่อการนำองค์กรหรือสถานศึกษาให้ไปสู่เป้าหมายหรือทิศทางที่ถูกต้อง ผู้บริหารต้องสามารถใช้ทรัพยากรต่างๆ เช่น กำลังคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และแผนงาน นำไปสู่เป้าหมาย ผู้บริหารควรมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อการจัดการเรียนการสอนให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง การจัดการศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน สังคม ท้องถิ่น และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน อยู่ที่ผลสำเร็จของงานวิชาการเป็นสำคัญ การบริหารการศึกษานั้นแท้จริงคือ การบริหารและการจัดการให้ได้ผลผลิตของระบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสูงและมีประสิทธิภาพ จึงถือได้ว่าการบริหารงานวิชาการมีความสำคัญที่สุด”

ปัญหาของงานวิชาการในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กนั้น โดยเฉพาะครูผู้สอน ข้อบกพร่องที่ตระหนักรู้และ เห็นความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ เพื่อการนำองค์กรหรือสถานศึกษาให้ไปสู่เป้าหมายหรือทิศทางที่ถูกต้อง ผู้บริหารต้องสามารถใช้ทรัพยากรต่างๆ กำลังคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และแผนงาน นำไปสู่เป้าหมาย ผู้บริหารควรมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อการจัดการเรียนการสอนให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง การจัดการศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน สังคม ท้องถิ่น และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน อยู่ที่ผลสำเร็จของงานวิชาการเป็นสำคัญ การบริหารการศึกษานั้นแท้จริงคือ การบริหารและการจัดการให้ได้ผลผลิตของระบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสูงและมีประสิทธิภาพ จึงถือได้ว่าการบริหารงานวิชาการมีความสำคัญที่สุด

งานวิชาการของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก เป็นภารกิจหลักของโรงเรียนที่มีความสำคัญทางด้านคุณภาพ ความน่าเชื่อถือ และความต่อเนื่อง ที่มีอยู่ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าความพึงพอใจของผู้บริหารและครุภัณฑ์สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 อยู่ในระดับใด ผู้บริหารและครุภัณฑ์สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการทำงานแต่ต่างกันมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 แตกต่างกันหรือไม่ มีปัญหาและข้อเสนอแนะใดบ้าง รวมทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและแก้ไขให้ดีขึ้นในด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารและครุภัณฑ์สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2
- เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 ของผู้บริหารและครุภัณฑ์สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน
- เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครุภัณฑ์สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังนี้

1. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริหารและครุภู่สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2

2. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผลเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้บริหารและครุภู่สอนที่ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2

3. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครุภู่สอนที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่างเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษา ลำพูน เขต 2

ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำเสนอให้สถานศึกษานำไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและแก้ปัญหา การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กในเขต พื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 และโรงเรียนอื่นๆ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขต ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเงื่อนไข

การวิจัยครั้งนี้ ขอบเขตดังนี้คือ เป็นการศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจ ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครุภู่สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกันเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กในเขตพื้นที่ การศึกษาลำพูน เขต 2 ใน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน และ ด้านการประเมินผล

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยในครั้งนี้ มีขอบเขตด้านพื้นที่ คือ เขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 ซึ่ง ครอบคลุม 3 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ ได้แก่ อ้ำເກອນ ໂອຍ່າງ ອຳເກອດ ອຳເກອຫຼວງ ຫົວໜ້າງ ແລະ ກິ່ງອຳເກອວິ່ງ หนองล่อง

3. ตัวแปร

ตัวแปรในการวิจัยในครั้งนี้มีดังนี้ คือ

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งจำแนกเป็นน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี 6-10 ปี และ 11 ปี หรือมากกว่า ขนาดของโรงเรียน ซึ่งจำแนกเป็นขนาดกลางและขนาดเล็กและสถานภาพของบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งจำแนกเป็นผู้บริหารและครูผู้สอน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารงาน, วิชาการของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2

4. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 จำนวน 793 คน

4.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 จำนวน 260 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อความเข้าใจตรงกันฯ. วิจัยครั้งนี้ได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

ความพึงพอใจ หมายความว่า ความรู้สึก ความคิดเห็นและเจตคติทางด้านบวกของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีต่องานในหน้าที่ที่เขารับผิดชอบ

งานวิชาการ หมายถึง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักสูตรการศึกษาฯ. พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่

1. การบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร
2. การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน
3. การบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศภายใน
4. การบริหารงานวิชาการด้านการประเมินผล

เขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง พื้นที่ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดและประกาศให้เป็นเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในที่นี้หมายถึง เขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 ซึ่งรับผิดชอบกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การจัดการศึกษา ของสถานศึกษาที่อยู่ในอำเภอเมือง โจร อำเภอจี อำเภอทุ่งหัวช้าง และกิ่งอำเภอเวียงหนองด่อง

โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียน จำนวน 121-300 คน

โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน

ผู้บริหาร หมายถึง บุคคลผู้ได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียน และผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2

ครุผู้สอน หมายถึง บุคคลผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

สถานภาพของบุคลากรในโรงเรียน หมายถึง ตำแหน่งของบุคคลในโรงเรียนในที่นี้ จำแนกเป็นผู้บริหารและครุผู้สอน

ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการทำงานไว้เท่านี้จำแนกเป็นน้อยกว่า หรือเท่ากับ 5 ปี 5-10 ปี 11-15 ปี และ 16 ปี หรือมากกว่า

สมมุติฐานของการวิจัย

ผู้บริหารและครุผู้สอนที่เป็น คุณค่าวัยรุ่งที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมี ความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ของ โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กในเขตพื้นที่ การศึกษาลำพูน เขต 2 แตกต่างกัน